

УДК 336:332.1:338.24.021.8

І. В. Тютюник,
к. е. н., старший викладач кафедри фінансів і кредиту,
Сумський державний університет, м. Суми
Я. В. Решетняк,
студент, Сумський державний університет, м. Суми

ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

I. Tiutiunyk,
PhD in Economics., Senior Lecturer of finance and credit department, Sumy State University, Sumy
Ya. Reshetnyak,
student, Sumy State University, Sumy

FINANCIAL DECENTRALIZATION IN UKRAINE: OPPORTUNITIES AND THREATS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES

У статті проведено теоретичне дослідження особливостей реалізації політики фінансової децентралізації як основи для забезпечення сталого розвитку об'єднаних територіальних громад. Визначено основні напрямки трансформації соціально-економічної політики держави, реалізація яких сприятиме підвищенню ефективності розвитку територій на засадах фінансової незалежності. Проведено аналіз змін податкового законодавства в сфері розподілу податків і зборів між бюджетами різних рівнів. Досліджено основні проблеми, які виникають у процесі формування об'єднаних територіальних громад: фінансові, інфраструктурні та екологічні, запропоновані шляхи їх вирішення. Визначено переваги фінансової децентралізації для розвитку об'єднаних територіальних громад: підвищення фінансової автономії, зростання ефективності процесів міжбюджетного вирівнювання, обсягів власних ресурсів місцевих бюджетів та їх частки в структурі зведеного бюджету.

The article deals with the theoretical study of the peculiarities of the implementation of the financial decentralization as the basis for the sustainable development of the united territorial communities. The main directions of the transformation of the state socio-economic policy, implementation of which will contribute to improving the effectiveness of the development of territories on the principles of financial independence are determined. The analysis of changes in tax legislation in the area of distribution of taxes and fees between budgets of different levels is carried out. The main problems, which arise in the process of formation of united territorial communities: financial, infrastructural and ecological, are proposed. The ways of their solution are offered. The advantages of financial decentralization for the development of the united territorial communities: increasing financial autonomy, increasing the efficiency of the processes of intergovernmental equalization, the volume of own resources of local budgets and their share in the structure of the consolidated budget have been identified.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, фіскальна децентралізація, фінансові ресурси, об'єднанні територіальні громади, місцевий бюджет, власні доходи, податкові надходження.

Key words: local self-government bodies, fiscal decentralization, financial resources, territorial communities, local budget's, own revenues, tax revenues.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сучасний етап розвитку України характеризується значними зусиллями з боку органів державної влади та міжнародної спільноти спрямованими на реалі-

зацію євроінтеграційного курсу країни, виконання міжнародно-правових зобов'язань, у тому числі з питань розвитку місцевої і регіональної демократії. Важливу роль у процесі підвищення ефективності дер-

Таблиця 1. Розподіл податків і зборів між бюджетами різних рівнів

Податки та збори	До внесення змін до Податкового кодексу України	Сучасний стан
Податок на доходи фізичних осіб	75% податкових надходжень – до місцевих бюджетів, 25% – до обласних бюджетів (із бюджету Києва на користь державного бюджету вилучається 50% надходжень, Севастополь зберігає їх у повному обсязі)	60% податкових надходжень – до бюджетів міст обласного значення, 15% – до місцевих бюджетів, 25% – до державного бюджету (із бюджету Києва на користь державного бюджету вилучається 75% надходжень)
Податок на прибуток підприємств	Основну частину податкових надходжень отримує державний бюджет (за винятком податку на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної форми власності, який перераховується до місцевих бюджетів)	90% – до державного бюджету, 10% – у міські та обласні бюджети. Надходження від податку на прибуток підприємств комунальної форми власності перераховуються в повному обсязі до місцевих бюджетів
Екологічний податок	35% податкових надходжень – до місцевих бюджетів, 65% – до державного	25% податкових надходжень – до місцевих бюджетів, 55% – в обласні, 20% – до державного
Державне мито	100% до місцевих бюджетів	100% до місцевих бюджетів
Інші платежі	50% зборів за спеціальне використання лісових ресурсів, води, користування надрами (крім нафтових, газових і газового конденсату), які перераховувалися до міських бюджетів Києва та Севастополя	50% рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, води, 25% рентної плати за користування надрами (крім нафтових, газових і газового конденсату), які перераховувалися до міських бюджетів Києва та Севастополя
Плата за землю	Загальнодержавний податок	Місцевий податок

Джерело: [2].

жавного управління та зростання показників фінансово-економічного розвитку відіграє реформування органів місцевого самоврядування та наближення особливостей їх розвитку до положень Європейської хартії місцевого самоврядування. Комплекс розпочатих у 2014 році реформ, ключовими серед яких є розвиток децентралізації, підвищення фінансової автономії та зміцнення матеріально-фінансової бази місцевих органів влади, задоволення потреб територіальних громадян у всіх сферах життєдіяльності, розширення переліку та підвищення якості публічних послуг населенню, став рушійною силою, спрямованою на підвищення рівня соціально-економічного розвитку територій.

Однак реалізація зазначених заходів вносить значні корективи в устатковане соціально-економічне життя міст обласного значення. Відбуваються зміни в структурах наповнення бюджетів, взаємовідносинах між різними рівнями влади та самими територіальними одиницями. Відбувається незначне розширення їх владних та фінансових повноважень. Крім того, в результаті розвитку процесів децентралізації, у відповідності до чинного законодавства об'єднані в територіальні громади села та селища, за своїм статусом можуть бути прирівняні до міст обласного підпорядкування, і тим самим створювати загрози для забезпечення сталого розвитку останніх.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Значний доробок у формування теоретичного та методологічного базису дослідження питань децентралізації зробили такі вчені: О. Батанов, Н. Липовська, А. Мельничук, Н., Нижник А. Ткачук та ін. Беручи до уваги значний внесок досліджень учених щодо аналізу сутності, особливостей та переваг процесу децентралізації, невирішеним на цей час залишається питання забезпечення сталого розвитку міст в контексті формування об'єднаних територіальних громад.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження можливих загроз, що постануть перед містами обласного значення в умовах формування об'єднаних територіальних громад, та визначення найбільш ефективних шляхів їх мінімізації.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕНЬ

Місцеве самоврядування є однією з рушійних сил загальнодержавного соціально-економічного роз-

витку провідних країн світу. В більшості з них територіальні громади мають досить широкі повноваження, які дають їм можливість самостійно визначати пріоритетні напрями свого економічного та соціального розвитку, визначати джерела формування та напрямки використання коштів, забезпечуючи тим самим достатньо високий рівень свого фінансово-економічного розвитку.

В Україні до початку трансформації системи міжбюджетних відносин, найбільш широкі повноваження щодо розпорядження власними фінансовими ресурсами мали міста обласного підпорядкування, до яких відповідно до чинного законодавства можуть бути віднесені міста, які є економічними і культурними центрами, мають розвинену промисловість, комунальне господарство, значний державний житловий фонд, кількість населення понад 50 тисяч чоловік, за умови якщо для їх подальшого економічного і соціального розвитку доцільно встановити безпосереднє керівництво ними з боку обласних організацій [1]. З прийняттям низки нормативно-правових актів, серед яких: Закон України "Про співробітництво територіальних громад" № 1508-VII від 17 червня 2014 року, який дав старт комплексу реформ з децентралізації [3] та Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів щодо податкової реформи" № 71-VIII від 28 грудня 2014 року, що набув чинності з 01.01.2015 та став основою фінансової децентралізації [4], міста обласного підпорядкування отримали суттєві переваги в порівнянні з іншими населеними пунктами в частині забезпечення фінансовими ресурсами, а в адміністративно-територіальному устрої нашої країни з'являється нова територіальна одиниця — об'єднані територіальні громади, зі значним переліком прав та рівнем фінансової автономії.

До таких переваг можна віднести: трансформацію процесу розмежування податків та зборів, у відповідності до якої значна частина доходів від податкових надходжень передана на місця (табл. 1); впровадження оновленого акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів (нафтопродуктів, тютюнових та алкогольних виробів), а також розширення бази оподаткування вже діючих податків та зборів [10].

Крім того, істотних змін зазнали структура неподаткових надходжень та механізм надання міжбюджетних трансфертів. Основними каталізаторами цих процесів стало паралельне запровадження освітньої та медичної реформ [6]. Проте, якщо пер-

ша ще знаходиться на стадії розробки, то друга — активно втілюється в життя шляхом формування госпітальних округів, центри яких, у своїй більшості, будуть знаходитись в містах обласного підпорядкування. Саме це надасть їм можливість отримувати не лише власну медичну субвенцію, але й медичні субвенції з інших об'єднаних громад, що знаходяться на території таких округів [9].

Крім того, формування нових об'єднаних територіальних громад надасть можливість містам обласного значення отримати законний контроль над приміськими територіями за рахунок об'єднання з прилеглими сільськими територіями.

У цілому, реалізація державної фінансової політики на принципах децентралізації передбачає застосування комплексу заходів, головними з яких є:

- трансформація системи оподаткування шляхом перерозподілу та закріплення частини загальнодержавних податків та зборів за місцевими бюджетами;

- зміцнення ролі інституту місцевого оподаткування при формуванні доходів місцевих бюджетів;

- надання органам місцевого самоврядування більших повноважень щодо розробки та реалізації програм соціально-економічного розвитку;

- розширення доступу органів місцевого самоврядування до міжнародного фінансового ринку;

- збільшення фінансової автономії органів місцевого самоврядування при формуванні та використанні неподаткових надходжень та доходів від операцій з капіталом;

- спрощення процедури здійснення місцевих запитань органами місцевого самоврядування.

З метою дослідження проблем, пов'язаних з процесом об'єднання сільських територій та великих міст, розглянемо основні проблеми, які виникають в процесі формування об'єднаних територіальних громад.

Одна з ключових проблем, з якою можуть зіштовхнутись міста обласного значення, є втрата можливостей щодо закріплення за собою виключних прав з контролю за приміськими зонами. Дана ситуація може виникнути в разі, якщо місто опиниться в своїх теперішніх межах з усіх сторін обмежене новоствореними об'єднаними територіальними громадами, що будуть включати прилеглі сільські території. В результаті цього виникне ряд інших більш глобальних проблем:

1. **Фінансові.** Не зважаючи на суттєве збільшення доходної частини доходів міст обласного значення, зумовлене розробкою нових механізмів розмежування податків, збереження існуючого рівня доходів не сприятиме отриманню додаткових фінансових надходжень від міжнародних донорів та Державної інфраструктурної субвенції об'єднаним громадам [5] та може негативно позначитись на показниках фінансово-економічного розвитку міст обласного значення.

2. **Інфраструктурні.** На сьогоднішній день у світовому економічному та політичному просторі спостерігається тенденція до урбанізації та суттєвого скорочення населення в сільській місцевості. Однак постійне збільшення чисельності міського населення призводить до зростання потреби в розширенні життєвого простору та розбудові наявної інфраструктури. Проте необхідною умовою для реалізації цих процесів є наявність вільних територій, які наразі відсутні у містах, проте в достатній кількості наявні в прилеглих сільських територіях.

3. **Екологічні.** По-перше, втративши контроль над приміськими територіями, міста обласного значення потраплять в залежність від власних рекреаційних зон, які наразі не можуть задовольнити потреби всіх охочих. Тож створиться ситуація, коли діалог з

прилеглими об'єднаними громадами буде вестись виключно на фінансово вигідних для них умовах, а отже, супроводжуватиметься виникненням певного обсягу збитків. По-друге, відповідно до чинного законодавства на території даних населених пунктів не можуть бути розташовані звалища твердих побутових відходів та інших небезпечних речовин. А отже, кожне місто може опинитись в такій же ситуації, як і Львів, де уже майже рік є невирішеним питанням вивезення сміття, оскільки придатна для таких цілей земля всередині міста буде відсутня.

Другий сценарій є не менш проблемний, за якого міста обласного значення об'єднуються з прилеглими сільськими територіями та утворюють об'єднану територіальну громаду. Серед першочергових проблем, що потребуватимуть вирішення, є виникнення спротиву певної частини сільського населення, зумовленого страхом перед втратою наявних благ, таких як місцеві амбулаторії, школи та клуби, заради набуття зрозумілих майбутніх благ таких, як, наприклад, поліпшена соціальна інфраструктура. Іншою причиною може бути перетворення сільських територій в аграрний придаток, неефективне розміщення промислових майданчиків, звалищ твердих побутових відходів, знищення рекреаційних зон та інших чинників.

Наявність цих проблем у кінцевому випадку може призвести до значного скорочення обсягів інвестицій, зумовленого неготовністю інвесторів до здійснення значних капіталовкладень в розбудову інфраструктури прилеглих населених пунктів у зв'язку з практичною відсутністю останньої; та вимирання ділового центру міста та розосередження його по різних пунктах нової об'єднаної громади внаслідок відтоку міського населення до новоприсланих сільських територій в зв'язку з бажанням задовольнити свої першочергові потреби (здоров'я, безпека).

Таким чином, переважна більшість проблем забезпечення сталого розвитку міст в умовах формування об'єднаних територіальних громад лежить у площині фінансових, екологічних та урбаністичних викликів, подолання яких можливе лише за умов консолідації всіх наявних зусиль на різних рівнях законодавчої та виконавчої влади.

На нашу думку, одними з рушієвих методів, що можуть призвести до врегулювання цих питань, є:

1. Підвищення рівня інформаційного суспільства з питань пов'язаних з процесами децентралізації.

2. Формування стимулів у місцевих органах влади, особливо обласного значення, до створення об'єднаних територіальних громад.

3. Розробка оновленої законодавчої бази щодо визначення приміських зон та формування методик щодо співпраці між містами та об'єднаними територіальними громадами, в рамках цих зон.

4. Оновлення екологічного законодавства.

Однак, не зважаючи на наявність значної кількості проблем, розвиток процесів фінансової децентралізації має ряд переваг:

1. Суттєве зростання обсягів власних ресурсів місцевих бюджетів та їх частки в структурі зведеного бюджету України. Аналіз динаміки зміни даних показників (рис. 1, 2), дозволяє зробити висновок про нарощення власної фінансової бази місцевих бюджетів (практично в 2,5 рази) після початку реалізації політики децентралізації.

Крім того, відбувається поступове збільшення частки доходів місцевих бюджетів в структурі доходів зведеного бюджету, котра у 2017 році вже дорівнює практично 50% від загального обсягу доходів.

2. Можливість органів місцевого самоврядування самостійно приймати рішення щодо на-

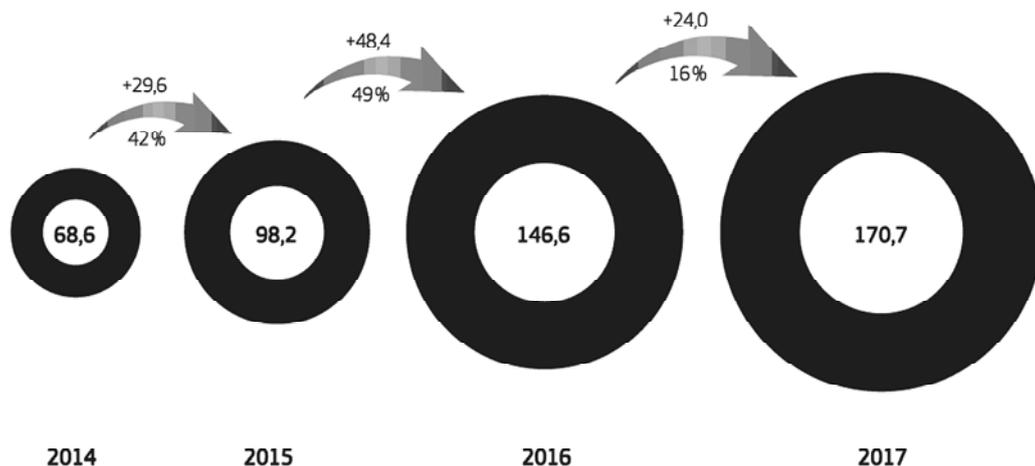


Рис. 1. Динаміка зміни власних ресурсів місцевих бюджетів, млрд грн

Джерело: [11].

прямків спрямування коштів на видатки розвитку в рамках реалізації інфраструктурних проектів та наявність достатнього обсягу власних коштів на дані цілі [11].

3. Створення умов для кращого задоволення потреб міського населення.

4. Формування конкурентного середовища на різних рівнях місцевої влади на робочу силу та інших факторів виробництва та споживачів суспільних послуг.

5. Формування ефективної системи міжбюджетного вирівнювання з метою стимулювання розвитку територій.

6. Зростання рівня компетенції та кваліфікації органів місцевого самоврядування в процесі вирішення питань щодо розвитку відповідних територій [8].

ВИСНОВКИ

Комплекс заходів, які втілюються в процесі реалізації реформи децентралізації, передбачають значні зміни в завданнях та методиці забезпечення сталого розвитку міст обласного значення та змушують органи місцевого самоврядування оновлювати свої стратегії соціального-економічного розвитку та ефективно підходити до прийняття управлінських рішень, пов'язаних із відносинами з прилеглими об'єднаними територіальними громадами.

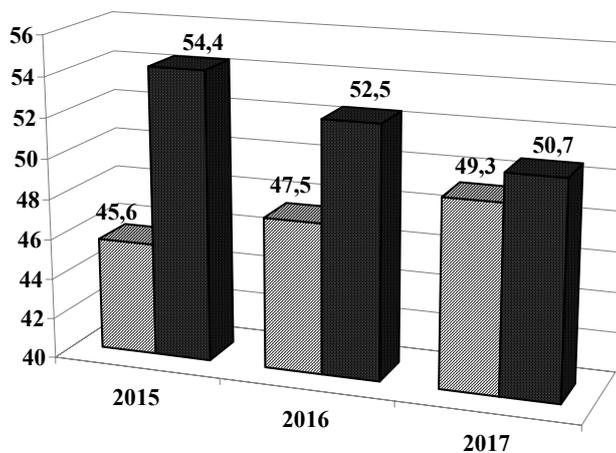
У цілому проведений аналіз дає нам можливість стверджувати про позитивні наслідки від провадження політики децентралізації для міст обласного значення. Зростання обсягу фінансових ресурсів, розширення фінансових повноважень органів місцевого самоврядування, підвищення рівня відповідальності за прийняті рішення, в кінцевому випадку сприяють зростанню ефективності процесу розробки та реалізації політики соціального та економічного розвитку територій.

Література:

1. Указ Президії ВР УРСР про затвердження "Положення про порядок перетворення, обліку, найменування і реєстрації населених пунктів, а також вирішення деяких інших адміністративно-територіальних питань в УРСР" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1654-10>

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2755-17>

3. Закон України "Про співробітництво територіальних громад" № 1508-VII від 18.06.2014 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>



■ Частка місцевих бюджетів (з трансфертами) у зведеному бюджеті
 ■ Частка державного бюджету у зведеному бюджеті

Рис. 2. Частка місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України, %

Джерело: [11].

4. Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів щодо податкової реформи" № 71-VIII від 28.12.2014 року. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/71-19>

5. Державна інфраструктурна субвенція об'єднаним громадам — використання у 2016 році. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/infographics/item/id/32>

6. Костель М.В. Фінансова децентралізація. Переваги та недоліки на локальному рівні / М.В. Костель, Я.В. Решетняк // "Всеукраїнська науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих вчених "Економічні проблеми сталого розвитку" присвячена 80-річчю зі дня народження професора Олега Балацького, м. Суми [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua>

7. Котенко Н.В. Фіскальна децентралізація: досвід вразливості сільських територіальних громад в Україні. / Н.В. Котенко, Я.В. Решетняк // IV Міжнародна науково-практична конференція "Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи" м. Одеса. — Травень. — 2017. — С. 243—245.

8. Патицька Х.О. Фінансова децентралізація як основа формування самодостатніх територіальних громад [Електронний ресурс] / Х.О. Патицька // Ефективна економіка. — 2015. — № 10. — Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2015/57.pdf

9. Решетняк Я.В. Деякі фінансові аспекти медичної реформи / Я.В. Решетняк, А.І. Самусь // Науково-методична конференція викладачів, співробітників і студентів Конотопського інституту СумДУ, м. Конотоп. — Травень 2017 р. — С. 30—31.

10. Решетняк Я.В. Економічні аспекти децентралізації / Я.В. Решетняк, І.В. Білоус // Науково-методична конференція викладачів, співробітників і студентів Конотопського інституту СумДУ, м. Конотоп. — Травень. — 2017. — С. 34—35.

11. Фінансова децентралізація і бюджети перших 159 об'єднаних громад в деталях [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/news/5244>

12. Tiutiunyk I.V. Methodological approaches to the budget financing of projects under conditions of sustainable development based on the principles of public-private partnership / I.V. Tiutiunyk, Yu.G. Shyshova // Проблеми економіки. — Харків: Видавничий Дім "ІНЖЕК". — 2015. — № 1. — С. 85—91.

13. Tiutiunyk I.V. Ecological and economic security assessment in the system of regional environmental management: A Case Study of Ukraine / L.F. Sokolenko, I.V. Tiutiunyk, D.V. Leus // International Journal of Ecology & Development. — Vol. 32. — P. 27—35.

References:

1. Presidium of the Verkhovna Rada of the USSR (2012), Decree of the Presidium of the Verkhovna Rada of the USSR "Regulation on the procedure for the conversion, registration, naming and registration of settlements, as well as the resolution of some other administrative-territorial issues in the Ukrainian SSR", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1654-10> (Accessed 10 November 2017).

2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "The Tax Code of Ukraine", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1®=2755-17> (Accessed 10 November 2017).

3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Law of Ukraine "On Cooperation of Territorial Communities", available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1508-18> (Accessed 01 November 2017).

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Law of Ukraine "On Amendments to the Tax Code of Ukraine and some legislative acts on tax reform", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/71-19> (Accessed 01 November 2017).

5. Decentralization provides opportunities "State infrastructure subvention for the united communities — use in 2016", available at: <http://decentralization.gov.ua/news/5244> (Accessed 01 November 2017).

6. Kostel, M. V. and Reshetnyak, Ya.V. (2017), "Financial decentralization. Advantages and disadvantages at the local level", Zbirka dopovidej na Vseukrains'kij naukovopraktychnij konferentsii studentiv, aspirantiv i molodykh vchenykh prysviachenij 80-richchju zi dnia narodzhennia profesora Oleha Balats'koho [Conference Proceedings of the All-Ukrainian scientific and practical conference of students, graduate students and young scientists devoted to the 80 anniversary of professor Oleg Balatzkiy], Ekonomichni problemy staloho rozvytku [Economic problems of sustainable development], Sumy, Ukraine, 2017, available at: <http://essuir.sumdu.edu.ua>

7. Kotenko, N. V. and Reshetnyak, Ya.V. (2017), "Financial decentralization: experience of vulnerability of rural communities in Ukraine", Zbirka dopovidej na Mizhnarodnij naukovopraktychnij konferentsii [Conference Proceedings of the International scientific and practical conference], Financial aspects of development of the state, regions and economic entities: current state and prospects [Finsanovi aspekty rozvytku derzhavy, rehioniv ta sub'iektiv hospodariuvannia: suchasnyj stan ta perspektyvy], Odesa, Ukraine, pp. 243—245.

8. Patytska, C. O. (2015), "Financial decentralization as a basis for the formation of self-sufficient local communities", Efektyvna ekonomika, [Online], vol. 10, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua> (Accessed 10 November 2017).

9. Reshetnyak, Ya.V. and Samus, A.I. (2017), "Some financial aspects of medical reform", Zbirka dopovidej na naukovometodychnij konferentsii vykladachiv, spivrobitnykiv i studentiv Konotops'koho instytutu SumDU [Conference Proceedings of the scientific and methodical conference of teachers, staff and students of the Konotop Institute of the SSU], Naukovometodychna konferentsiya vykladachiv, spivrobitnykiv i studentiv Konotops'koho instytutu SumDU [Scientific and methodical conference of teachers, staff and students of the Konotop Institute of the SSU], Konotop Institute of the SSU, Ukraine, pp. 30—31.

10. Reshetnyak, Ya.V. and Belous, I. V. (2017), "Economic aspects of deconcentration", Zbirka dopovidej na naukovometodychnij konferentsii vykladachiv, spivrobitnykiv i studentiv Konotops'koho instytutu SumDU [Conference Proceedings of the scientific and methodical conference of teachers, staff and students of the Konotop Institute of the SSU], Naukovometodychna konferentsiya vykladachiv, spivrobitnykiv i studentiv Konotops'koho instytutu SumDU [Scientific and methodical conference of teachers, staff and students of the Konotop Institute of the SSU], Konotop Institute of the SSU, Ukraine, pp. 34—35.

11. Decentralization provides opportunities (2017), "Financial decentralization and budgets of the first 159 united communities in detail" available at: <http://decentralization.gov.ua/news/5244> (Accessed 12 November 2017)

12. Tiutiunyk, I. (2015), "Methodological approaches to the budget financing of projects under conditions of sustainable development based on the principles of public-private partnership", The problems of economy, vol. 1, pp. 85—91.

13. Tiutiunyk, I. (2017), "Ecological and economic security assessment in the system of regional environmental management: A Case Study of Ukraine", International Journal of Ecology & Development, vol. 32, pp. 27—35.

Стаття надійшла до редакції 13.11.2017 р.